
قوانین تعاون - فصل ۱: اهداف و ضوابط کلی

قوانین تعاون - فصل ۲: عضو

قوانین تعاون - فصل ۳: سرمایه

قوانین تعاون - فصل ۴: مقررات مالی

قوانین تعاون - فصل ۵: تعاونی های تولید و توزیع

قوانین تعاون - فصل ۶: ارکان تعاونی ها

قوانین تعاون - فصل ۷: اتحادیه تعاونی

قوانین تعاون - فصل ۸: تشکیل و ثبت تعاونی ها

قوانین تعاون - فصل ۹: ادغام انحلال و تسویه

قوانین تعاون - فصل ۱۰: اتاق تعاون

قوانین تعاون - فصل ۱۱: وزارت تعاون

قوانین تعاون - فصل ۱۲: سایر مقررات

قوانین تعاون - فصل ۱: اهداف و ضوابط کلی

ماده ۱- اهداف بخش تعاونی عبارتست از :

- پ** ایجاد و تامین شرایط و امکانات کار برای همه بمنظور رسیدن به اشتغال کامل .
  - پ** قرار دادن وسائل کار در اختیار کسانی که قادر بکارند ولی وسائل کار ندارند .
  - پ** پیشگیری از تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه های خاص جهت تحقق عدالت اجتماعی
  - پ** جلوگیری از کارفرمای مطلق شدن دولت
  - پ** قرار گرفتن مدیریت و سرمایه و منافع حاصله در اختیار نیروی کار و تشویق بهره برداری مستقیم از حاصل کار خود
  - پ** پیشگیری از انحصار ، احتکار ، تورم و اضرار به غیر
  - پ** توسعه و تحکیم مشارکت و تعاون عمومی بین همه مردم
- تبصره:** اهداف مذکور این ماده باید با رعایت ضرورت های حاکم بر برنامه ریزی عمومی اقتصاد کشور در هر یک از مراحل رشد عملی شود .
- ماده ۲-** شرکتهایی که با رعایت این قانون تشکیل و به ثبت برسند تعاونی شناخته می شود .
- ماده ۳-** دولت موظف است با رعایت این قانون و در حد مقررات به گونه ای که زمینه اداره یا دخالت در اداره تعاونیها یا کارفرمای مطلق شدن دولت فراهم نیاید با بخش تعاونی همکاری نموده و امکانات و تسهیلات لازم را با هماهنگی وزارت تعاون در اختیار آنها قرار دهد .

ماده ۴- دولت و کلیه سازمانهای وابسته موظفند در اجرای طرحها و پروژه های خود در شرایط مساوی اولویت را به بخش تعاونی بدهند .

ماده ۵- اساسنامه هریک از تعاونیها باید با رعایت مقررات این قانون شامل نکات زیر باشد:

نام با قید کلمه تعاونی ، هدف، موضوع، نوع، حوزه عملیات ، مدت مرکز اصلی عملیاتی و نشانی ، میزان سرمایه، مقررات مربوط به عضو ، ارکان ، مقررات مالی و کار ، انحلال و تصفیه

تبصره - تابعیت تعاونیها باید ایرانی باشد .

ماده ۶- حداقل و حداکثر تعداد عضو در تعاونیها به نسبت سرمایه و فرصت اشتغال و نوع فعالیت و رعایت اصل عدم تمرکز و تداول ثروت به وسیله آئین نامه های تعیین می شود که به تصویب وزارت تعاون می رسد و لی در هر صورت تعداد اعضاء نباید کمتر از ۷ نفر باشد .

ماده ۷- شرکتهای و اتحادیه های تعاونی دارای شخصیت حقوقی مستقل می باشند .

قوانین تعاون - فصل ۲: عضو

ماده ۸- عضو در شرکتهای تعاونی شخصی است حقیقی یا حقوقی غیر دولتی که واجد شرایط مندرج در این قانون بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاونی و اساسنامه قانونی آن تعاونی باشد .

تبصره ۱- در تعاونی های اشتغال را کمکهای دولتی نسبت به اعضای شاغل در آن تعاونی واگذار می شود.

تبصره ۲- در تعاونیهای چند منظوره ای در صورتی که عضویت برای همه آزاد باشد ، داشتن عضو غیرشاغل مجاز است، اما هیات مدیره و مدیر عامل از میان اعضاء شاغل انتخاب گردد.

ماده ۹ - شرایط عضویت در تعاونیها عبارتست از :

p تابعیت جمهوری اسلامی ایران .

p عدم ممنوعیت قانونی و حجر .

p خرید حداقل سهام مقرر در اساسنامه

p درخواست کتبی عضویت و تعهد رعایت مقررات اساسنامه تعاونی.

p عدم عضویت در تعاونی مشابه .

ماده ۱۰- اعضاء در کلیه امور تعاونی طبق اساسنامه حق نظارت دارند .

ماده ۱۱- کلیه اعضاء مکلفند به وظایف و مسئولیت هایی که در حدود قوانین تعهد کرده اند عمل کنند.

ماده ۱۲- خروج عضو از تعاونی اختیار یست و نمی توان آن را منع کرد .

تبصره ۱- اعضاء متخصص تعاونیهای تولید حداقل شش ماه قبل از استعفاء باید مراتب را کتباً به اطلاع تعاونی برسانند .

تبصره ۲- در صورتیکه خروج عضو موجب ضرری برای تعاونی باشد ، وی ملزم به جبران است .

ماده ۱۳- در موارد زیر عضو از تعاونی اخراج می شود:

از دست دادن هر یک از شرایط عضویت مقرر در این قانون .

p عدم رعایت مقررات اساسنامه و سایر تعهدات قانونی پس از دو اخطار کتبی توسط هیات مدیره به فاصله ۱۵ روز و گذشتن ۱۵ روز از تاریخ اخطار دوم با تصویب جمع عمومی عادی .

p ارتکاب اعمالی که موجب زیان مادی تعاونی شود و وی نتواند ظرف مدت یک سال آن را جبران نماید یا عملی که به حیثیت و اعتبار تعاونی لطمه وارد کند یا با تعاونی رقابتی ناسالم بنماید .

تبصره - تشخیص موارد فوق بنا به پیشنهاد هر یک از هیات مدیره یا بازرسان و تصویب جمع عمومی خواهد بود .

ماده ۱۴- در صورت فوت عضو ورثه وی که واجد شرایط و ملتزم به رعایت مقررات تعاونی باشند ، عضو تعاونی شناخته شده و در صورت تعدد بایستی ما به التفاوت افزایش سهم ناشی از تعدد خود را به تعاونی بپردازد . اما اگر کتباً اعلام نمایند که مایل به ادامه عضویت در تعاونی نیستند و یا و هیچکدام واجد شرایط نباشند ، عضویت لغو می گردد .

تبصره - اگر تعداد ورثه بیش از ظرفیت تعاونی باشد، یک یا چند نفر به تعداد مورد نیاز تعاونی با توافق سایر وراث عضو تعاونی شناخته میشوند.

ماده ۱۵- در صورت لغو عضویت به سبب فوت، استعفا، انحلال و اخراج، سهم کلیه حقوق و مطالبات عضو برابر مقررات اساسنامه و قرارداد منعقد شده محاسبه و به دیون تعاونی تبدیل می شود و پس از کسر بدهی وی به تعاونی به او یا ورثه اش حداکثر ظرف مدت سه ماه پرداخت خواهد شد.

تبصره - در صورتیکه ورثه تقاضا نماید که سهم عضو متوفی از عین اموال تعاونی پرداخت شود و تراضی یا مصالحه ممکن نباشد چنانچه عین قابل واگذاری بوده و موجب اخلاص و ضرر فاحش به اعضاء و تعاونی نگردد آن قسمت از مطالبات تسلیم ورثه می گردد.

قوانین تعاون - فصل ۳: سرمایه

ماده ۱۶- سرمایه تعاونی اموال و دارائی هائی است که برای تاسیس یا افزایش سرمایه قبلی در اختیار آن قرار می گیرد.

ماده ۱۷- شرکتهای تعاونی شرکت هائی است که تمام یا حداقل ۵۱٪ سرمایه بوسیله اعضا در اختیار شرکت تعاونی قرار می گیرد و وزارتخانه ها، سازمانها، شرکتهای دولتی و وابسته به دولت و تحت پوشش دولت، بانکها، شهرداری ها، شورای اسلامی کشوری، بنیاد مستضعفان و سایر نهادهای عمومی می توانند جهت اجرای بند ۲ اصل ۴۳ از راه وام بدون بهره یا هر راه مشروع دیگر از قبیل مشارکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، اجاره، اجاره به شرط تملیک، بیع شرط، فروش اقساطی، اقدام به کمک در تأمین یا افزایش سرمایه شرکتهای تعاونی نمایند بدون آنکه عضو باشند.

تبصره - در مواردی که دستگاههای دولتی در تأسیس شرکتهای تعاونی شریک می شوند ظرف مدتی که با موافقت طرفین در ضمن عقد شرکت تعیین خواهد شد سهم سرمایه گذاری دولت به تدریج باز پرداخت و صدر در صد سرمایه به تعاونی تعلق خواهد گرفت.

ماده ۱۸- دولت می تواند با رعایت اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی، واحدهای صنعتی یا کشاورزی یا خدماتی و امثال آن را که اموال عمومی است و در اختیار دارد در اختیار شرکتهای تعاونی به صورت زیر قرار دهد:

ب واحدهای مذکور را به صورت حبس موقت یا مادام که تعاونی به صورت قانونی وجود داشته باشد، در اختیار تعاونی قرار دهد و تعاونی مالک منافع آن باشد.

ب در صورتیکه واحدهای مذکور کارکنان واجد شرایط داشته باشند، در عضویت آن تعاونی اولویت خواهند داشت.

ب دولت می تواند طبق قرارداد بابت استهلاك یا بازسازی یا نگهداری یا توسعه واحد مزبور سالانه مبلغی نقد و یا کالا دریافت نماید.

ب دولت می تواند در واگذاری واحدهای فوق و سایر امکانات، مقرراتی به عنوان شرایط الزامی رعایت سیاستهای دولت در قیمت گذاری و برنامه ریزی تولید و توزیع و تأمین منافع عمومی، تعیین نماید.

ماده ۱۹- در استفاده از وام و کمکهای مالی دولتی اولویت با تعاونی هایی است که از بانکها طبق قانون عملیات بانکی بدون بهره وام دریافت کرده باشند.

ماده ۲۰- سهم اعضا در تأمین سرمایه شرکتهای تعاونی برابر است مگر مجمع عمومی تصویب نماید که اعضا سهم بیشتری تأدیه نمایند که در این صورت حداقل و حداکثر سهم ها باید در حدودی باشد که وزارت تعاون متناسب با نوع و تعداد اعضا تعاونی ها تعیین می نماید.

ماده ۲۱- هر تعاونی وقتی ثبت و تشکیل می شود که حداقل یک سوم سرمایه آن تأدیه و در صورتیکه به صورت نقدی و جنسی باشد تقویم و تسلیم شده باشد.

تبصره - اعضای تعاونی مکلفند مبلغ پرداخت نشده سهم خود را ظرف مدت مقرر در اساسنامه تأدیه نمایند.

ماده ۲۲- عضو یا اعضای تعاونی می توانند با رعایت مقررات این قانون سهم خود را به سایر اعضا و یا افراد جدید واجد شرایط واگذار نمایند.

ماده ۲۳- مسئولیت مالی اعضا در شرکتهای تعاونی محدود به میزان سهم آنان می باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

تبصره - مسئولیت دستگاههای عمومی تأمین کننده سرمایه تعاونی ها به میزان سرمایه متعلق به آنان می باشد مگر آنکه در قرارداد ترتیب دیگری شرط شده باشد.

ماده ۲۴- دولت موظف است جهت تحقق اهداف مندرج در اصول ۳ و ۴۴ قانون اساسی و افزایش سهم بخش تعاون در اقتصاد ملی با رعایت ضرورت ها و در قابل برنامه رشد و

توسعه اقتصادی اجتماعی کشور شرایط و امکانات لازم را برای گسترش کمی و کیفی تعاونی ها به گونه ای که این بخش، نقش موثر در رشد و توسعه اقتصادی ایفا نماید، فراهم آورد.

تبصره ۱- به منظور فوق دولت می تواند با استفاده از منابع بودجه ای یا منابع بانکی با تضمین دولت، وام بدون بهره در اختیار تعاونی قرار دهد و اموال منقول و یا غیر منقول و وسایل و امکانات لازم را به قیمت عادلانه به طور نقد و یا اقساط برای تشکیل و تقویت تعاونیها به آنها بفروشد و یا به آنها اجرا دهند و یا اقدام به عقد اجاره به شرط تملیک بینماید و یا سهام شرکتها و موسسات دولتی و وابسته دولت و بانکها و مصادره و ملی شده را به تعاونیها منتقل نماید.

تبصره ۲- بانکها موظف اند جهت سرمایه گذاری و یا افزایش سرمایه تعاونیها و یا تقویت آنها وام و سایر تسهیلات اعطایی را در اختیار آنان قرار دهند و می تواند قرارداد نمایند که سرمایه هایی که از محل وام و سایر تسهیلات اعطایی تأمین می شود به عنوان ضمانت و یا وثیقه و یا رهن در نزد بانک باشد و یا در صورتی که تعاونی قادر به بازپرداخت وام نباشد بانک مطالبات خود را از طریق فروش اموال تعاونی تسویه نماید که در خرید اینگونه اموال تعاونیهای دیگر اولویت دارند.

قوانین تعاون - فصل ۴: مقررات مالی

ماده ۲۵- سود خالص شرکتها و اتحادیه های تعاونی در هر سال مالی به ترتیب زیر تقسیم می شود:

ب از حداقل پنج درصد (۵%) به بالابا تصویب مجمع عمومی عادی به عنوان ذخیره تعاونی به حساب ذخیره تعاونی منظور می شود.

تبصره ۱- ذخیره تعاونی تازمانی که مبلغ کل ذخیره حاصل از درآمدهای مذکور به میزان یک چهارم معدل سرمایه سه سال اخیر شرکت نرسیده باشد الزامی است.

تبصره ۲- تعاونی ها می توانند تا حداکثر یک دوم ذخیره تعاونی را جهت افزایش سرمایه خود بکار ببرند.

ب حداکثر ۵% از سودخالص به عنوان اندوخته احتیاطی به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی به حساب مربوط منظور می گردد و نحوه مصرف آن باتصویب مجمع عمومی عادی است.

ب چهار درصد از سود خالص به عنوان حق تعاون و آموزش به صندوق تعاون واریز می گردد.

ب درصدی از سود جهت پاداش به اعضا، کارکنان، مدیران و بازرسان به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی عادی تخصیص داده می شود.

ب پس از کسب وجوه فوق باقیمانده سود خالص به ترتیبی که در اساسنامه و شرایط ضمن عقد پذیرفته می شود تقسیم می گردد.

قوانین تعاون - فصل ۵: تعاونی های تولید و توزیع

ماده ۲۶- تعاونیهای تولید شامل تعاونی های است که در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستائی و عشایری و نظایر اینها فعالیت می نمایند.

تبصره - تعاونیهای تولید درکلیه اولویت ها و حمایتیهای مربوط به تعاونیها حق تقدم دارند.

ماده ۲۷- تعاونیهای توزیع عبارتند از تعاونیهای که نیاز مشاغل تولیدی و یا مصرف کنندگان عضو خود را در چهارچوب مصالح عمومی و به منظور کاهش هزینه های و قیمتها تأمین می نمایند.

تبصره - تعاونیهای توزیع مربوط به تأمین کالا و مسکن و سایر نیازمندیهای روستائیان و عشایر و کارگران و کارمندان از نظرگرفتن سهمیه کالا و حمایت های دولتی و بانکی و سایر حمایتیهای مربوط به امور تهیه و توزیع اولویت دارند.

ماده ۲۸- شرکتها و موسسات دولتی و وابسته به دولت و تعاونیها موظف اند در معاملات خود به تعاونیها اولویت دهند.

تبصره - تعاونیهایی موضوع این قانون با رعایت قوانین و مقررات می توانند به امر صادرات و واردات در موضوع فعالیت خود بپردازند.

قوانین تعاون - فصل ۶: ارکان تعاونی ها

ماده ۲۹- شرکتهای تعاونی برای اداره امور خود دارای ارکان زیر می باشند:

b مجمع عمومی .

b هیأت مدیره .

b بازرس یا بازرسان .

ماده ۳۰- مجمع عمومی که بر اساس این قانون بالاترین مرجع اتخاذ تصمیم و نظارت در امور شرکتهای تعاونی می باشد، از اجتماع اعضای تعاونی یا نمایندگان تام الاختیار آنها به صورت عادی و فوق العاده تشکیل می شود و هر عضو بدون در نظر گرفتن میزان سهم فقط دارای یک رأی است .

تبصره - در شرکت های تعاونی هر یک از دستگاهها و شرکت های دولتی بانکها ، شوراهای اسلامی کشوری و سازمانهای عمومی که در تعاونی مشارکت یا سرمایه گذاری کرده اند می توانند نماینده ای برای نظارت و بازرسی در تعاونی و شرکت در جلسات مجمع عمومی و هیأت مدیره به عنوان ناظر داشته باشند.

تبصره - انحلال ، ادغام یا تغییر موادی از اساسنامه تعاونی که مغایر شروط و قراردادهای منعقد با منابع تأمین کننده اعتبار و کمک مالی و امکانات مختلف و سرمایه گذاری و مشارکت باشد موکول به موافقت مراجع مذکور خواهد بود .

ماده ۳۱- هیأت موسس عبارتست از عده ای از افراد واجد شرایط عضویت در تعاونی مربوط که اقدام به تأسیس تعاونی می نمایند.

ماده ۳۲- وظایف هیأت موسس عبارتست از :

b تهیه و پیشنهاد اساسنامه طبق قانون و مقررات

b دعوت به عضویت افراد واجد شرایط

b تشکیل اولین مجمع عمومی عادی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره و سایر وظایف مجمع عمومی عادی .

تبصره ۱- پس از تشکیل اولین جلسه رسمی مجمع عمومی عادی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره، وظایف هیأت مؤسس خاتمه می یابد.

تبصره ۲- اعضای که با مصوبه اولین جلسه مجمع عمومی عادی در مورد اساسنامه موافقت نداشته باشند می توانند در همان جلسه تقاضای عضویت خود را پس بگیرند.

تبصره ۳- تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو سوم اعضا اولین مجمع عمومی عادی می باشد.

ماده ۳۳- مجمع عمومی عادی حداقل سالی یک بار پس از پایان سال مالی جهت انجام وظیفه قانونی خود تشکیل میشود.

در موارد ضروری در هر موقع سال می توان مجمع عمومی عادی را به صورت فوق العاده تشکیل داد.

تبصره ۱- جلسات مجمع عمومی عادی در نوبت اول با حضور اکثریت اعضا رسمیت می یابد. و در صورت عدم حصول حدنصاب مزبور، در نوبت دوم با حضور هر تعداد از اعضا رسمی خواهد بود.

تبصره ۲- مجامع عمومی شرکت های تعاونی فرا استانی و یا شرکت هایی که تعداد اعضا آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می باشند به صورت دو مرحله ای برگزار گردد.

در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضا تعاونی در حوزه های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم ، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد . چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات اعمال رای آنها در مرحله دوم مجمع عمومی بر اساس دستور العملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می گردد.

تبصره ۳- نحوه تشکیل مجمع عمومی مطابق با آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت تعاون تهیه می شود . در صورتیکه هیأت مدیره ای در موعد مقرر به تشکیل مجمع عمومی عادی یا فوق العاده مبادرت نکند وزارت تعاون راساً نسبت به برگزاری مجمع عمومی اقدام خواهد نمود .

تبصره ۴- تشکیل جلسات و تصمیمات مجامع عمومی تعاونیهایی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می باشد الزاماً از طریق روزنامه های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضا خواهد رسید.

ماده ۳۴- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی بشرح زیر است :

ب انتخاب هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان .

ب رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترانزنامه و حساب سود و سایر گزارشهای مالی هیأت مدیره پس از قرائت گزارش بازرس یا بازرسان

ب تعیین خط مشی و برنامه تعاونی و تصویب بودجه جاری و سرمایه گذاری و اعتبارات و وامهای در خواستی و سایر عملیات مالی به پیشنهاد هیأت مدیره

ب اتخاذ تصمیم نسبت به افزایش و کاهش سرمایه در حدود قوانین و مقررات

ب اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه

ب تصویب مقررات و دستور العملهای داخلی تعاونی

ب سایر وظایفی که قوانین و مقررات برعهده مجمع عمومی قرار می دهد

ب تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی های شرکت

ب اتخاذ تصمیم در مورد عضویت شرکت تعاونی در شرکت ها و اتحادیه ها و اتقاق های تعاون و میزان سهام و یا حق عضویت سالانه

ب پرداختی بر اساس موازین مقرر در این قانون

ماده ۳۵ - مجمع عمومی فوق العاده به منظور تغییر مواد در اساسنامه (درحدود این قانون)، تصمیم گیری نسبت به عزل یا قبول استعفای هیأت مدیره و انحلال یا ادغام تعاونی تشکیل می گردد.

تبصره ۱- مجمع عمومی فوق العاده بنا به تقاضای کتبی حداقل یک

سوم اعضای تعاونی و یا اکثریت مطلق اعضای هیأت مدیره و یا بازرس و یا بازرسان یا حضور حداقل دو سوم اعضای کل مجمع تشکیل می شود . در صورتی که بار اول با دو سوم اعضا تشکیل نشود ، بار دوم با نصف به علاوه یک رسمیت خواهد داشت و در نوبت سوم با هر تعداد شرکت کننده رسمیت خواهد یافت .

تبصره ۲- در صورتیکه هیأت مدیره ظرف مدت حداکثر یک ماه نسبت به تشکیل مجمع عمومی فوق العاده اقدام ننماید، وزارت تعاون نسبت به تشکیل مجمع عمومی اقدام می نماید.

ماده ۳۶- اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیأت مدیره ای مرکب از حداقل سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک سوم اعضا اصلی علی البدل می باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رای مخفی انتخاب می گردند اخذ رای برای انتخاب اعضا اصلی در یک نوبت به عمل می آید حائزین اکثریت بعد از اعضا اصلی به ترتیب اعضا علی البدل شناخته می شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضا اصلی و علی البدل هیات مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است.

تبصره ۱- افرادی که موفق به کسب دو سوم آراء کل اعضا شرکت تعاونی مزبور شوند از مقررات ممنوعیت بیش از دو نوبت مندرج در ماده مستثنی خواهند بود .

تبصره ۲- انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت مدیره و با اکثریت نسبی مجمع عمومی می باشد .

تبصره ۳- هیأت مدیره در اولین جلسه از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره ، یک یا دو نفر را به عنوان نایب رئیس و یک نفر یا دو نفر را به عنوان منشی انتخاب می کند .

تبصره ۴- در صورت استعفا، فوت، ممنوعیت قانونی، و یا غیبت غیر موجه مکرر (به نحوی که در اساسنامه تعیین می شود) اعضای هیأت مدیره یکی از اعضای علی البدل به ترتیب آرا بیشتر برای بقیه مدت مقرر به جانشینی وی در جلسات هیأت مدیره شرکت می نماید.

تبصره ۵- اعضای هیأت مدیره می توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتیکه عضو هیأت مدیره از محل دیگری حقوق می گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد . حداقل و حداکثر حقوق و مزایا هیأت مدیره و پاداش آنان و موارد استثناء به موجب آیین نامه ای است که به تایید وزرات تعاون خواهد رسید .

ماده ۳۷- وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر می باشد:

دعوت جمع عمومی (عادی - فوق العاده)

اجرای اساسنامه و تصمیمات مجمع عمومی عادی و سایر مقررات مربوط

نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد میزان حقوق مدیر عامل به مجمع عمومی عادی

قبول در خواست عضویت و اخذتصمیم نسبت به انتقال سهم اعضا به یکدیگر و دریافت استعفای هر یک از اعضا هیأت مدیره

نظارت بر مخارج جاری تعاونی و رسیدگی به حسابها و ارائه به بازرس یا بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه تعاونی به مجمع عمومی

تهیه و تنظیم طرحها و برنامه ها و بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه آن به مجمع عمومی جهت اتخاذ تصمیم

تعیین نماینده از بین اعضا تعاونی برای حضور در جلسات مجامع عمومی شرکت ها و اتحادیه هایی که تعاونی در آنها مشارکت دارد .

تهیه و تنظیم دستور العملهای داخلی تعاونی و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب

تعیین نماینده یا وکیل در دادگاه ها و مراجع قانونی و سایر سازمانها یا حق توکیل غیر

تعیین و معرفی صاحبان امضای مجاز (یک یا دو نفر از اعضا هیأت مدیره به اتفاق مدیرعامل) برای قراردادهای و اسناد تعهد آور تعاونی

تبصره - هیأت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می دهد و هیچ یک از اعضای هیأت مدیره حق ندارد از اختیارات هیأت ، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت با نمایندگی کتبی از طرف هیأت مدیره داشته باشد . هیأت مدیره می تواند قسمتی از اختیارات خود را به اکثریت سه چهارم آراء به مدیر عامل تفویض نماید .
ماده ۳۸- اعضا هیأت مدیره ، مدیر عامل و بازرسان باید شرایط زیر باشند:

تابعیت جمهوری اسلامی .

ایمان و تعهد به اسلام (در تعاونیهای متشکل از اقلیت دینی شناخته شده در قانون اساسی تعهد عملی به دین خود)

دارا بودن اطلاعات یا تجربه لازم برای انجام وظایف و تناسب با آن تعاونی

عدم ممنوعیت قانونی و حجر

عدم عضویت در گروههای محارب و عدم ارتکاب جرائم بر ضد امنیت و جعل اسناد

عدم سابقه محکومیت ارتشاء ، اختلاس ، کلاهبرداری ، خیانت در امانت ، تدلیس ، تصرف غیر قانونی در اموال دولتی و ورشکستگی به تقصیر .

ماده ۳۹- هیأت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی هیأت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت دو سال بعنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند که زیر نظر هیأت مدیره انجام وظیفه نماید . وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیر عامل طبق آئین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید .

ماده ۴۰- مجمع عمومی، بازرس یا بازرسانی را اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و برای مدت یک سال مالی انتخاب میکند، انتخاب مجدد آنان بلامانع است .

تبصره ۱- در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و یا استعفای بازرس یا بازرسان اصلی ، هیأت مدیره مکلف است ظرف مدت دو روز بازرس یا بازرسان علی البدل را به ترتیب اولویت آراء برای بقیه مدت دعوت نماید .

تبصره ۲- حق الزحمه و پاداش بازرس یا بازرسان با تصویب مجمع عمومی تعیین می گردد .
ماده ۴۱- وظایف بازرس یا بازرسان تعاونی بشرح زیر است :

نظارت مستمر بر انطباق نحوه اداره امور تعاونی و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعملهای موبوط .

ب رسیدگی به حسابها، دفتر، اسناد، صورتهای مالی از قبیل ترانزنامه و حسابهای عملکرد و سود و زیان، بودجه پیشنهادی و گزارشات هیأت مدیره به مجمع عمومی

ب رسیدگی به شکایات اعضا و ارائه گزارش به مجمع عمومی و مراجع ذیربط.

ب تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور تعاونی به هیأت مدیره و مدیر عامل و تقاضای رفع نقص.

ب نظارت بر انجام حسابرسی و رسیدگی ۱ به گزارشهای حسابرسی و گزارش نتیجه رسیدگی به مجمع عمومی شرکت و مراجع ذیربط

تبصره - بازرسی یا بازرسان حق دخالت مستقیم در اداره امور تعاونی را نداشته ولی می توانند بدون حق رای در جلسات هیأت مدیره شرکت کنند و نظرات خود را نسبت به مسائل جاری تعاونی اظهار دارند.

ماده ۴۲- در صورتیکه هر یک از بازرسان تشخیص دهند که هیأت مدیره و یا مدیر عامل در انجام وظایف محوله مرتکب تخلفی شده و به تذکرات آنان ترتیب اثر نمی دهند مکلفند از هیأت مدیره تقاضای برگزاری مجمع جهت رسیدگی به گزارش خود را بنمایند.

تبصره- اگر هیأت مدیره ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت درخواست تشکیل مجمع عمومی فوق العاده توسط بازرسان اقدام به دعوت و برگزاری آن ننماید بازرسان میتوانند با اطلاع وزارت تعاون نسبت به انتشار آگاهی و تشکیل مجمع عمومی فوق العاده اقدام نمایند.

ماده ۲۹- شرکتهای تعاونی برای اداره امور خود دارای ارکان زیر می باشند:

ب مجمع عمومی.

ب هیأت مدیره.

ب بازرسان یا بازرسان.

ماده ۳۰- مجمع عمومی که بر اساس این قانون بالاترین مرجع اتخاذ تصمیم و نظارت در امور شرکتهای تعاونی می باشد، از اجتماع اعضای تعاونی یا نمایندگان تام الاختیار آنها به صورت عادی و فوق العاده تشکیل می شود و هر عضو بدون در نظر گرفتن میزان سهم فقط دارای یک رأی است.

تبصره - در شرکت های تعاونی هر یک از دستگاهها و شرکت های دولتی بانکها، شوراهای اسلامی کشوری و سازمانهای عمومی که در تعاونی مشارکت یا سرمایه گذاری کرده اند می توانند نمایندگی ای برای نظارت و بازرسی در تعاونی و شرکت در جلسات مجمع عمومی و هیأت مدیره به عنوان ناظر داشته باشند.

تبصره - انحلال، ادغام یا تغییر موادی از اساسنامه تعاونی که مغایر شروط و قراردادهای منعقد با منابع تأمین کننده اعتبار و کمک مالی و امکانات مختلف و سرمایه گذاری و مشارکت باشد موقوف به موافقت مراجع مذکور خواهد بود.

ماده ۳۱- هیأت موسس عبارتست از عده ای از افراد واجد شرایط عضویت در تعاونی مربوط که اقدام به تأسیس تعاونی می نمایند.

ماده ۳۲- وظایف هیأت موسس عبارتست از:

ب تهیه و پیشنهاد اساسنامه طبق قانون و مقررات

ب دعوت به عضویت افراد واجد شرایط

ب تشکیل اولین مجمع عمومی عادی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره و سایر وظایف مجمع عمومی عادی.

تبصره ۱- پس از تشکیل اولین جلسه رسمی مجمع عمومی عادی جهت تصویب و ثبت اساسنامه و تعیین هیأت مدیره، وظایف هیأت مؤسس خاتمه می یابد.

تبصره ۲- اعضای که با مصوبه اولین جلسه مجمع عمومی عادی در مورد اساسنامه موافقت نداشته باشند می توانند در همان جلسه تقاضای عضویت خود را پس بگیرند.

تبصره ۳- تصویب اساسنامه تعاونی با حداقل دو سوم اعضا اولین مجمع عمومی عادی می باشد.

ماده ۳۳- مجمع عمومی عادی حداقل سالی یک بار پس از پایان سال مالی جهت انجام وظیفه قانونی خود تشکیل میشود.

در موارد ضروری در هر موقع سال می توان مجمع عمومی عادی را به صورت فوق العاده تشکیل داد.

تبصره ۱- جلسات مجمع عمومی عادی در نوبت اول با حضور اکثریت اعضا رسمیت می یابد. و در صورت عدم حصول حد نصاب مزبور، در نوبت دوم با حضور هر تعداد از اعضا رسمی خواهد بود.

تبصره ۲- مجمع عمومی شرکت های تعاونی فرا استانی و یا شرکت هایی که تعداد اعضا آنها افزون بر پانصد عضو بوده و در مناطق مختلف کشور پراکنده می باشند به صورت دو مرحله ای برگزار گردد.

در مرحله اول نماینده یا نمایندگان اعضا تعاونی در حوزه های مختلف فعالیت شرکت تعیین و در مرحله دوم، مجمع عمومی با حضور نمایندگان منتخب اعضا تشکیل خواهد شد. چگونگی انتخاب نماینده یا نمایندگان در مرحله اول و حدود اختیارات اعمال رای آنها در مرحله دوم مجمع عمومی بر اساس دستور العملی خواهد بود که از سوی وزارت تعاون ابلاغ می گردد.

تبصره ۳- نحوه تشکیل مجمع عمومی مطابق با آیین نامه ای خواهد بود که توسط وزارت تعاون تهیه می شود. در صورتیکه هیأت مدیره ای در موعد مقرر به تشکیل مجمع عمومی عادی یا فوق العاده مبادرت نکند وزارت تعاون راساً نسبت به برگزاری مجمع عمومی اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴- تشکیل جلسات و تصمیمات مجمع عمومی تعاونیهایی که دارای بیش از یکصد نفر عضو می باشد الزاماً از طریق روزنامه های کثیرالانتشاری که در مجمع عمومی تعیین گردیده است به اطلاع اعضا خواهد رسید.

ماده ۳۴- وظایف و اختیارات مجمع عمومی عادی بشرح زیر است:

پ انتخاب هیأت مدیره و بازرس یا بازرسان .

پ رسیدگی و اتخاذ تصمیم درباره ترانزنامه و حساب سود و سایر گزارشهای مالی هیأت مدیره پس از قرائت گزارش بازرس یا بازرسان

پ تعیین خط مشی و برنامه تعاونی و تصویب بودجه جاری و سرمایه گذاری و اعتبارات و وامهای در خواستی و سایر عملیات مالی به پیشنهاد هیأت مدیره

پ اتخاذ تصمیم نسبت به افزایش و کاهش سرمایه در حدود قوانین و مقررات

پ اخذ تصمیم نسبت به ذخایر و پرداخت سود و مازاد درآمد و تقسیم آن طبق اساسنامه

پ تصویب مقررات و دستور العملهای داخلی تعاونی

پ سایر وظایفی که قوانین و مقررات برعهده مجمع عمومی قرار می دهد

پ تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی های شرکت

پ اتخاذ تصمیم در مورد عضویت شرکت تعاونی در شرکت ها و اتحادیه ها و اتاق های تعاون و میزان سهام و یا حق عضویت سالانه

پ پرداختی بر اساس موازین مقرر در این قانون

ماده ۳۵ - مجمع عمومی فوق العاده به منظور تغییر مواد در اساسنامه (در حدود این قانون)، تصمیم گیری نسبت به عزل یا قبول استعفای هیأت مدیره و انحلال یا ادغام تعاونی تشکیل می گردد.

تبصره ۱- مجمع عمومی فوق العاده بنا به تقاضای کتبی حداقل یک

سوم اعضای تعاونی و یا اکثریت مطلق اعضای هیأت مدیره و یا بازرس و یا بازرسان یا حضور حداقل دو سوم اعضای کل مجمع تشکیل می شود. در صورتی که بار اول با دو سوم اعضا تشکیل نشود، بار دوم با نصف به علاوه یک رسمیت خواهد داشت و در نوبت سوم با هر تعداد شرکت کننده رسمیت خواهد یافت.

تبصره ۲- در صورتیکه هیأت مدیره ظرف مدت حداکثر یک ماه نسبت به تشکیل مجمع عمومی فوق العاده اقدام ننماید، وزارت تعاون نسبت به تشکیل مجمع عمومی اقدام می نماید.

ماده ۳۶- اداره امور تعاونی طبق اساسنامه بر عهده هیأت مدیره ای مرکب از حداقل سه نفر و حداکثر هفت نفر عضو اصلی و تا یک سوم اعضا اصلی علی البدل می باشند که از بین اعضا برای مدت سه سال و با رای مخفی انتخاب می گردند اخذ رای برای انتخاب اعضا اصلی در یک نوبت به عمل می آید حائزین اکثریت بعد از اعضا اصلی به ترتیب اعضا علی البدل شناخته می شوند و انتخاب مجدد هر یک از اعضا اصلی و علی البدل هیات مدیره حداکثر برای دو نوبت متوالی بلامانع است.

تبصره ۱- افرادی که موفق به کسب دو سوم آراء کل اعضا شرکت تعاونی مزبور شوند از مقررات ممنوعیت بیش از دو نوبت مندرج در ماده مستثنی خواهند بود .

تبصره ۲- انتخاب اعضای اصلی و علی البدل هیأت مدیره و با اکثریت نسبی مجمع عمومی می باشد .

تبصره ۳- هیأت مدیره در اولین جلسه از میان خود یک نفر را به عنوان رئیس هیأت مدیره ، یک یا دو نفر را به عنوان نایب رئیس و یک نفر یا دو نفر را به عنوان منشی انتخاب می کند .

تبصره ۴- در صورت استعفا، فوت، ممنوعیت قانونی، و یا غیبت غیر موجه مکرر (به نحوی که در اساسنامه تعیین می شود) اعضای هیأت مدیره یکی از اعضای علی البدل به ترتیب آرا بیشتر برای بقیه مدت مقرریه جانشینی وی در جلسات هیأت مدیره شرکت می نماید .

تبصره ۵- اعضای هیأت مدیره می توانند با تصویب مجمع عمومی حقوق و مزایا دریافت نمایند. در صورتیکه عضو هیأت مدیره از محل دیگری حقوق می گیرد در تعاونی مربوط صرفاً پاداش دریافت خواهد کرد . حداقل و حداکثر حقوق و مزایا هیأت مدیره و پاداش آنان و موارد استثنا به موجب آیین نامه ای است که به تایید وزرات تعاون خواهد رسید .

ماده ۳۷- وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر می باشد:

دعوت مجمع عمومی (عادی - فوق العاده)

اجرای اساسنامه و تصمیمات مجمع عمومی عادی و سایر مقررات مربوط

نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد میزان حقوق مدیر عامل به مجمع عمومی عادی

قبول در خواست عضویت و اخذتصمیم نسبت به انتقال سهم اعضا به یکدیگر و دریافت استعفای هر یک از اعضا هیأت مدیره

نظارت بر مخارج جاری تعاونی و رسیدگی به حسابها و ارائه به بازرس یا بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه تعاونی به مجمع عمومی

تهیه و تنظیم طرحها و برنامه ها و بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه آن به مجمع عمومی جهت اتخاذ تصمیم

تعیین نماینده از بین اعضا تعاونی برای حضور در جلسات مجمع عمومی شرکت ها و اتحادیه هایی که تعاونی در آنها مشارکت دارد .

تهیه و تنظیم دستور العملهای داخلی تعاونی و تقدیم آن به مجمع عمومی برای تصویب

تعیین نماینده یا وکیل در دادگاه ها و مراجع قانونی و سایر سازمانها یا حق توکیل غیر

تعیین و معرفی صاحبان امضای مجاز (یک یا دو نفر از اعضا هیأت مدیره به اتفاق مدیرعامل) برای قراردادهای و اسناد تعهد آورتعاونی

تبصره - هیأت مدیره وظایف خود را به صورت جمعی انجام می دهد و هیچ یک از اعضای هیأت مدیره حق ندارد از اختیارات هیأت ، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت با نمایندگی کتبی از طرف هیأت مدیره داشته باشد . هیأت مدیره می تواند قسمتی از اختیارات خود را به اکثریت سه چهارم آراء به مدیر عامل تفویض نماید .

ماده ۳۸- اعضا هیأت مدیره ، مدیر عامل و بازرسان باید شرایط زیر باشند:

تابعیت جمهوری اسلامی .

ایمان و تعهد به اسلام (در تعاونیهای متشکل از اقلیت دینی شناخته شده در قانون اساسی تعهد عملی به دین خود)

دارا بودن اطلاعات یا تجربه لازم برای انجام وظایف و تناسب با آن تعاونی

عدم ممنوعیت قانونی و حجر

عدم عضویت در گروههای محارب و عدم ارتکاب جرائم بر ضد امنیت و جعل اسناد

عدم سابقه محکومیت ارتشاء ، اختلاس ، کلاهبرداری ، خیانت در امانت ، تدلیس ، تصرف غیر قانونی در اموال دولتی و ورشکستگی به تقصیر.

ماده ۳۹- هیأت مدیره مکلف است بلافاصله بعد از انتخاب جهت مدیریت عملیات تعاونی و اجرای تصمیمات مجمع عمومی هیأت مدیره فرد واجد شرایطی را از بین اعضای تعاونی و یا از خارج تعاونی برای مدت دو سال بعنوان مدیر عامل آن تعاونی انتخاب کند که زیر نظر هیأت مدیره انجام وظیفه نماید. وظایف و اختیارات و حقوق و مزایای مدیر عامل طبق آئین نامه ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد هیأت مدیره به تصویب مجمع عمومی خواهد رسید.

ماده ۴۰- مجمع عمومی، بازرس یا بازرسانی را اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی و برای مدت یک سال مالی انتخاب میکند، انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۱- در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و یا استعفای بازرس یا بازرسان اصلی، هیأت مدیره مکلف است ظرف مدت دو روز بازرس یا بازرسان علی البدل را به ترتیب اولویت آراء برای بقیه مدت دعوت نماید.

تبصره ۲- حق الزحمه و پاداش بازرس یا بازرسان با تصویب مجمع عمومی تعیین می گردد.

ماده ۴۱- وظایف بازرس یا بازرسان تعاونی بشرح زیر است :

ب نظارت مستمر بر انطباق نحوه اداره امور تعاونی و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعملهای موبوط .

ب رسیدگی به حسابها، دفتر، اسناد، صورتهای مالی از قبیل ترازنامه و حسابهای عملکرد و سود و زیان، بودجه پیشنهادی و گزارشات هیأت مدیره به مجمع عمومی

ب رسیدگی به شکایات اعضا و ارائه گزارش به مجمع عمومی و مراجع ذیربط .

ب تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور تعاونی به هیأت مدیره و مدیر عامل و تقاضای رفع نقص .

ب نظارت بر انجام حسابرسی و رسیدگی ۱ به گزارشهای حسابرسی و گزارش نتیجه رسیدگی به مجمع عمومی شرکت و مراجع ذیربط

تبصره - بازرس یا بازرسان حق دخالت مستقیم در اداره امور تعاونی را نداشته ولی می توانند بدون حق رای در جلسات هیأت مدیره شرکت کنند و نظرات خود را نسبت به مسائل جاری تعاونی اظهار دارند.

ماده ۴۲- در صورتیکه هر یک از بازرسان تشخیص دهند که هیأت مدیره و یا مدیر عامل در انجام وظایف محوله مرتکب تخلفی شده و به تذکرات آنان ترتیب اثر نمی دهند مکلفند از هیأت مدیره تقاضای برگزاری مجمع جهت رسیدگی به گزارش خود را بنمایند.

تبصره- اگر هیأت مدیره ظرف مدت یک ماه از تاریخ دریافت درخواست تشکیل مجمع عمومی فوق العاده توسط بازرس اقدام به دعوت و برگزاری آن ننماید بازرس میتواند با اطلاع وزارت تعاون نسبت به انتشار آگاهی و تشکیل مجمع عمومی فوق العاده اقدام نماید.

قوانین تعاون - فصل ۷: اتحادیه تعاونی

ماده ۴۳- اتحادیه های تعاونی با عضویت شرکتهای و تعاونیهایی که موضوع فعالیت آنها واحد است برای تأمین تمام و یا قسمی از مقاصد زیر تشکیل می گردد:

ب ارائه خدمات آموزشی و فرهنگی و تبلیغاتی مربوط به امور تعاون به تعاونی های عضو و بالابردن سطح علمی و فنی و تخصصی و اطلاعات مورد نیاز اعضا آنها و گسترش تعلیمات تعاونی

ب ارائه خدمات تحقیقاتی و مطالعاتی پیرامون موضوعات مورد نیاز تعاونی های عضو و کمک به جمع آوری آمار و اطلاعات و گزارشات اقتصادی و اجتماعی به آنان و وزارت تعاون

ب کمک به سازماندهی و حسن اداره امور و هماهنگی و حفاظت و توسعه تعاونیهایی موضوع فعالیت خود

ب کمک به برقراری ارتباط و همکاری متقابل بین تعاونیها و بین آنها و مردم و دولت و سایر ارتباطات داخلی و خارجی.

ب ارائه خدمات اداری ، مالی ، حسابداری ، حسابرسی ، بازرسی، اعتباری ، تشکیل صندوق های قرض الحسنه و سایر فعالیتهای اقتصادی مورد نیاز تعاون های عضو

ب تأمین نیازهای مشترک و بازاریابی و خرید و فروش و صادرات و واردات و تعاونیهای عضو

ب ارائه خدمات فنی ، تخصصی ، حقوقی ، قبول وکالت اعضا در کلیه امور مورد نیاز آنان ، خدمات مشاوره ای و راهنمایی و سایر تسهیلات مورد نیاز تعاونیها

ب نظارت بر التزام تعاونیهای موضوع فعالیت خود به رعایت قوانین و مقررات مربوط و معرفی متخلفین به مراجع قانونی ذیربط

ب حل اختلافات و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونی بصورت کدخدانمشی و صلح اعضا تعاونی

تبصره ۱- عضویت در اتحادیه تعاونی اختیاریست و تعاونیهایی که عضو اتحادیه نباشند از حقوق قانونی محروم نخواهند بود .

تبصره ۲- برای هر موضوع فعالیت تعاونی در هر شهرستان فقط یک اتحادیه تشکیل می گردد.

ماده ۴۴- سرمایه اتحادیه های تعاونی از محل پرداخت سهم تعاونی های عضو (به تناسب تعداد اعضا تعاونی و میزان استفاده از خدمات اتحادیه) تأمین می شود و افزایش سرمایه اتحادیه و از طریق افزایش سهم آنان و پرداخت حق عضویت و سایر دریافتی ها تأمین می گردد و هر گونه تصمیم درباره سرمایه یا افزایش یا کاهش آن با تصویب دو سوم اعضای مجمع عمومی اتحادیه خواهد بود.

ماده ۴۵- هر اتحادیه تعاونی دارای ارکان زیر است:

ب مجمع عمومی.

ب هیأت مدیره .

ب هیأت بازرسی.

ماده ۴۶- مجمع عمومی اتحادیه های تعاونی از نمایندگان تعاونیهای عضو تشکیل میشود و هر تعاونی دارای یک رای میباشد .

سایر مقررات مربوط به مجمع عمومی به همان ترتیبی است که در بخش اول فصل ششم آمده است .

تبصره - در مواردی که تعداد اعضای تعاونی عضو اتحادیه و حجم معاملات آنها با اتحادیه نزدیک به هم نباشد تعداد نمایندگان هر تعاونی به نسبت تعداد اعضای آنها و با ترکیبی از اعضا و حجم معاملاتی که با اتحادیه داشته اند مطابق دستور العملی که توسط وزارت تعاون ابلاغ میگردد خواهد بود.

ماده ۴۷- اعضا هیأت مدیره اتحادیه ای تعاونی به پیشنهاد تعاونیهای عضو و تصویب مجمع عمومی انتخاب می شوند . و به هر حال از هر تعاونی بیش از هر تعاونی بیش از یک نفر عضو در هیأت مدیره نخواهد بود.

ماده ۴۸- اعضای هیأت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می شوند و انتخاب مجدد آنان به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلا مانع است سایر وظایف و اختیارات مربوط به هیأت مدیره مذکور در فصل ششم در مورد هیأت مدیره اتحادیه نیز مجری خواهد بود.

ماده ۴۹- مدیرعامل با تصویب اکثریت دو سوم اعضای هیأت مدیره برای مدت سه سال انتخاب می گردد و انتخاب مجدد وی تا دو دوره متوالی بلامانع است .

ماده ۵۰- هیأت بازرسی مأمور حسابرسی و بازرسی اتحادیه تعاونی است . اعضای این هیأت بوسیله مجمع عمومی اتحادیه تعیین می گردند. گزارشات هیأت بازرسی باید به اکثریت مطلق اعضای هیأت برسد، وظایف و اختیارات و سایر مقررات مربوط به بخش سوم فصل ششم در مورد هیأت بازرسی نیز مجری است.

تبصره - هیأت بازرسی اتحادیه ها می توانند بنا به تقاضای مجمع عمومی تعاونیهای عضو و تصویب مجمع عمومی اتحادیه وظایف بازرسی تعاونیهای عضو را نیز انجام دهد.

قوانین تعاون - فصل ۸: تشکیل و ثبت تعاونی ها

ماده ۵۱- شرکتهای و اتحادیه های تعاونی با رعایت این قانون پس از تهیه و طرح و تصویب آن به کیفیتی که در آئین نامه اجرایی مشخص خواهد شد باید مدارک زیر را برای تشکیل و ثبت ارائه دهند:

ب صورتجلسه تشکیل مجمع موسس و اولین مجمع عمومی و اسامی اعضا هیأت مدیره منتخب بازرسان .

ب اساسنامه مصوبه مجمع عمومی

ب درخواست کتبی ثبت

ب طرح پیشنهادی و ارائه مجوز وزارت تعاون

ب رسید پرداخت مقدار لازم التأمیه سرمایه

ب مدارک دعوت موضوع بند ۲ ماده ۳۲

تبصره - اولین هیأت مدیره پس از اعلام قبولی مکلفند با انجام تشریفات مقرر نسبت به ثبت تعاونی اقدام نمایند.

ماده ۵۲- اداره ثبت شرکتهای موظف است پس از دریافت اسناد و مدارک لازم اقدام به ثبت تعاونیها نماید

قوانین تعاون - فصل ۹: ادغام انحلال و تسویه

بخش اول - ادغام

ماده ۵۳- شرکت های تعاونی می توانند در صورت تصویب مجامع عمومی فوق العاده و طبق مقررات آئین نامه اجرایی این قانون بایکدیگر ادغام شود.

تبصره - صورت جلسات مجامع عمومی فوق العاده تعاونیهای ادغام شده منضم به مدارک مربوطه باید حداکثر ظرف مدت دو هفته برای ثبت به اداره ثبت شرکتهای تسلیم شده و خلاصه تصمیمات به اطلاع کلیه اعضا بستانکاران برسد .

بخش دوم - انحلال و تصفیه

ماده ۵۴- شرکتهای و اتحادیه های تعاونی در موارد زیر منحل می شوند:

ب تصمیم مجمع عمومی فوق العاده

ب کاهش تعداد اعضا از حد نصاب مقرر در صورتی که حداکثر ظرف مدت ۳ ماه تعداد اعضا به نصاب مقرر نرسیده باشد

ب انقضای مدت تعیین شده در اساسنامه مربوط در صورتیکه در اساسنامه مدت تعیین شده باشد و مجمع عمومی مدت را تمدید نکرده باشد.

ب توقف فعالیت بیش از یک سال بدون عذر موجه

ب عدم رعایت قوانین و مقررات مربوط پس از ۳ بار اختار کتبی در سال به وسیله وزارت تعاون و طبق آئین نامه مربوط

ب ورشکستگی طبق قوانین مربوط

تبصره ۱- پس از اعلام انحلال و ثبت بلافاصله آن در اداره ثبت محل ، تصفیه طبق قانون تجارت صورت می گیرد .

تبصره ۲- در بندهای دوم و چهارم و پنجم وزارت تعاون بلافاصله طبق آئین نامه مربوط انحلال تعاونی را به اداره ثبت محل اعلام می نمایند .
اعلام نظر وزارت تعاون در مورد بندهای ۴ و ۵ در دادگاه صالح قابل شکایت و رسیدگی می باشد .

تبصره ۴- کلیه اموالی که از منابع عمومی دولتی در اختیار تعاونی قرار گرفته با انحلال آن باید مسترد شود.

ماده ۵۵- در صورتیکه مجمع عمومی فوق العاده یا وزارت تعاون رای به انحلال تعاونی بدهد، ظرف یک ماه سه نفر جهت تسویه امور تعاونی انتخاب و به اداره ثبت محل معرفی خواهند شد تا بر طبق قانون و آئین نامه مربوط نسبت به تصفیه امورتعاونی اقدام نماید .

ماده ۵۶- در صورتیکه هر تعاونی منحل گردد ، قبل از انحلال باید به تعهداتی که در برابر اخذ سرمایه و اموال و امتیازات و از منابع عمومی و دولتی و بانکها و شهرداری سپرده است عمل نماید.

قوانین تعاون - فصل ۱۰: اتاق تعاون

ماده ۵۷- اتحادیه ها و شرکت های تعاونی می توانند در صورت ضرورت با نظارت وزارت تعاون، اتاق تعاون مرکزی را در تهران و شعب آن را در استان ها و شهرستانها جهت تأمین مقاصد زیر تشکیل دهند :

ب انجام وظایف و اختیارات اتاق بازرگانی و صنایع و معادن در ارتباط با بخش تعاون .

ب انجام اموری که از طرف وزارت تعاون بدان محول می گردد طبق آئین نامه

ب حل اختلاف و داوری در محدوده امور مربوط به تعاونیها به صورت کدخدامنشی و صلح مابین اعضا و اتحادیه ها و بین تعاونیها و اتحادیه ها
تبصره - هر اتاق تعاون دارای شخصیت حقوقی و مستقل می باشد و از لحاظ مالی و اداری و هزینه ها به دولت وابسته نمی باشد .

ماده ۵۸- ارکان هر اتاق تعاون عبارتست از :

ب مجمع نمایندگان

ب هیأت مدیره

ب هیأت بازرسی

ماده ۵۹- مجمع نمایندگان اتاق تعاون شهرستانها متشکل از اتحادیه ها و نیز نمایندگان تعاونی های با فعالیت مشابه فاقد اتحادیه با حوزه عمل آن شهرستان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون استان متشکل از هیأت مدیره اتاقهای تعاونی شهرستانهای استان و نمایندگان اتحادیه های شهرستان های فاقد اتاق تعاون و نمایندگان اتحادیه های باحوزه عمل استان و مجمع نمایندگان اتاق تعاون مرکزی متشکل از روسای اتاقهای تعاون استانها و نمایندگان اتحادیه های استانی فاقد اتاق تعاون استان و نمایندگان اتحادیه های سراسری می باشد که برای مدت سه سال انتخاب می گردند .

تبصره ۱- وظایف مجمع نمایندگان عبارتست از :

ب بررسی پیشنهاد مربوط به اساسنامه و آئین نامه های اتاق و تأیید آن جهت تصویب نهایی وزیر تعاون

ب تعیین هیأت مدیره اتاق تعاون

ب تعیین دو نفر بازرس جهت عضویت در هیأت بازرسی

ب تصویب برنامه و بودجه سالانه به پیشنهاد هیأت مدیره

ب رسیدگی و اتخاذتصمیم درمورد ترانزنامه و سایر گزارشهای هیأت مدیره پس از اظهارنظر هیأت بازرسی

ب رسیدگی به گزارشهای هیأت بازرسی

تبصره ۲- تعداد آرای نمایندگان عضو در مجمع نمایندگان اتاق تعاون شهرستان ، اتاق تعاون استان و اتاق تعاون مرکزی متناسب با تعداد اعضای تعاونی ها و تعاونیها عضو اتحادیه ها و اتاقهای تعاون توسط وزارت تعاون تعیین می گردد .
ماده ۶۰- هیأت مدیره اتاق های تعاون متشکل از ۱ تا ۷ نفر عضو اصلی دو نفر عضو علی البدل از میان اعضا تعاونی میباشند که حتی الامکان از تعاونیهای کشاورزی و روستایی و عشایری ، صنعتی ، معدنی ، عمران شهری و روستایی توزیع خواهند بود و برای مدت سه سال از طرف مجمع نمایندگان ۲ انتخاب می شوند .

ماده ۶۱- وظایف هیأت مدیره عبارتست از :

ب فعالیت لازم جهت تأمین مقاصد اتاق تعاون بر طبق اساسنامه و آئین نامه های مربوط .

ب اداره کلیه امور مربوط به اتاق تعاون و انجام کلیه مکاتبات و ارتباطات و عملیات مالی مورد نیاز اتاق طبق آئین نامه های داخلی آن .

ب اجرای تصمیمات مجمع نمایندگان .

ب ارائه گزارشها و پیشنهادهای لازم به مجمع نمایندگان .

ب انتخاب رئیس هیأت مدیره از بین خود .

ب انتخاب دبیر در اتاقهای استان و شهرستان و دبیر کل در اتاق مرکزی به منظور انجام امور اجرایی.

تبصره - هیأت مدیره می تواند بخشی از اختیارات خود را به دبیر یا دبیر کل تفویض نماید .

ماده ۶۲- هیأت مدیره اتاق تعاون هر استان موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاقهای شهرستانهای مربوط به خود است و آنها نیز موظف به همکاری هستند. همچنین هیأت مدیره اتاق تعاون مرکزی جمهوری اسلامی ایران موظف به ایجاد ارتباط و هماهنگی و همکاری بین اتاق های استانها می باشد و آنها نیز موظف به همکاری هستند .

ماده ۶۳- هیأت بازرسی متشکل از سه عضو می باشد که دو نفر آنها بوسیله مجمع نمایندگان و یک نفر دیگر بوسیله وزارت تعاون تعیین می گردند وظایف آنها عبارتست از:

ب نظارت و بازرسی مستمر از نظر رعایت اساسنامه و آئین نامه های اتاق تعاون و قوانین و مقررات مربوط

ب رسیدگی به حسابها ، دفتر ، اسناد ، صورتهای مالی از قبیل ترانزنامه و عملکرد مالی و گزارش به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون

ب بررسی شکایات و تخلفات مربوط به اتاق تعاون و گزارش به مراجع ذیربط .

ب ارائه گزارش های سالانه و نوبتی به مجمع نمایندگان و وزارت تعاون از نظر وضعیت فعالیتهای اتاق تعاون و رعایت قوانین و مقررات و اظهار نظر در مورد گزارشهای هیأت مدیره

تبصره - هیأت مدیره مکلف است اسناد و مدارک مورد در خواست هیأت بازرسی را در اختیار آنان قرار دهد.

ماد ۶۴- منابع مالی اتاقهای تعاون عبارتست از :

ب دریافت حق عضویت در اتاق تعاون از اعضا

ب دریافت کمکهای دولتی و مردمی و شوراها و هدایا

ب دریافت حق مشاوره ، کارشناسی ، داوری در محدوده امور مربوط به تعاونیها بصورت کدخدامنشی و سایر خدماتی که در اختیار تعاونیها و اتحادیه ها قرار می دهد.

قوانین تعاون - فصل ۱۱ : وزارت تعاون

ماده ۶۵- به منظور اعمال نظارت دولت بر اجرای قوانین و مقررات مربوط به بخش تعاونی و حمایت و پشتیبانی از این بخش وزارت تعاون تشکیل می گردد.

تبصره ۱- سازمان های تعاون روستایی ، مرکزی تعاون کشور ، مرکزی تعاونی های معدنی ، مراکز گسترش خدماتی تولیدی و عمرانی و سایر دفاتر ، سازمان ها و اداراتی که در رابطه با بخش تعاونی در وزارتخانه ها و سازمان های مختلف فعالیت می نمایند منحل شده و کلیه وظایف، اختیارات، اموال، دارائیها، اعتبارات، بودجه، پرسنل و سایر امکانات که در اختیار دارند به وزارت تعاون منتقل می شود و این وزارت با استفاده از بودجه و امکانات موجود آنها تشکیل می گردد . تشکیلات و پستهای سازمانی وزارت تعاون که از تعداد پستهای دستگاههای منحل تجاوز نخواهد کرد به پیشنهاد وزیر تعاون و تأیید سازمان امور اداری و استخدامی ظرف مدت شش ماه (که در این مدت تشکیلات منحل کماکان به وظایف خود عمل می کنند) تعیین خواهد شد.

تبصره ۲- صندوق تعاون جهت فعالیت های اعتباری بخش تعاونی با کلیه دارائیها و تعهدات خود از وزارت کار و امور اجتماعی منترع و به وزارت تعاون الحاق و وظایف و اختیارات مجمع عمومی آن به وزیر تعاون منتقل می گردد . تغییر در اساسنامه آن به پیشنهاد وزیر تعاون و تصویب هیأت وزیران خواهد بود.

ماده ۶۶- وظایف و اختیارات وزارت عبارتست از :

ب اجرای آن قسمت از قانون و مقررات در رابطه به بخش تعاونی که مربوط به دولت می شود و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات بخش تعاونی .

- ب تهیه لوایح قانونی و آئین نامه این قانون و اساسنامه ها و آئین نامه های تعاونی ها مطابق این قانون.
- ب جلب و هماهنگی حمایت های و کمکها تسهیلات و امکانات دولتی و عمومی جهت بخش تعاونی با همکاری دستگاههای اجرایی ذیربط .
- ب تشویق و کمک و همکاری درتاسیس و گسترش تعاونیها باجلب همکاری و مشارکت عموم مردم و شورای اسلامی کشوری.
- ب ایجاد زمینه های همکاری و هماهنگی و تعاون بین تعاونیها و همچنین بین اتحادیه های تعاونی یا بین بخش تعاونی و سایر بخشهای اقتصادی .
- ب کمک به فعالیتهای تبلیغاتی، آموزشی، فرهنگی ، فنی ، علمی ، تحقیقاتی و صنعتی لازم برای بخش تعاونی با همکاری اتحادیه های تعاونی.
- ب کمک به شرکت ها و اتحادیه های تعاونی در ارائه خدمات حقوقی ، مالی ، حسابداری و حسابرسی و دیگر خدمات مورد نیاز .
- ب شرکت در مجامع بین المللی تعاون به عنوان نماینده دولت جمهوری اسلامی ایران .
- ب انجام معاملات لازم و ارائه خدمات مورد نیاز بخش تعاونی.
- ب اجرای برنامه های ترویج و آموزش تعاون برای تفهیم و تعمیم روشها و برنامه های مختلف تعاونی و انتشار کتب و نشریات مورد لزوم تعاونی.
- ب راهنمایی مسوولان تعاونیها در امور حقوقی ، مالی، اداری و هدایت آنها در جهت استفاده از روشها و سیستمهای بهتر .
- ب انجام تحقیقات آماری و اطلاعاتی و مطالعه درباره فعالیت تعاونیها در زمینه شناخت نارسائیها و نیازهای آنها و همچنین توانائیها و امکانات آنها به منظور استفاده در برنامه ریزیهای مربوط .
- ب ایجاد هماهنگی در اعمال کمکهای فنی و اداری و ملی و غیره توسط دستگاههای ذیربط در موارد لازم به منظور اداره صحیح تعاونیها.
- ب ایجاد تسهیلات لازم جهت توسعه فعالیت تعاونیها در امور تولیدی.
- ب فراهم آوردن موجبات صدور تولیدات تعاونیها.
- ب تهیه و تنظیم طرحهای اساسی به منظور فراهم آوردن موجبات تحقق اهداف مندرج در اصول ۴۳ و ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران .
- ب وزارت تعاون می تواند در صورت احراز تخلف حکم تعلیق مدیران شرکتها و اتحادیه ها تعاونی یاد شده را صادر نماید . در این صورت وزارت تعاون موظف است به طور موقت افرادی را برای تشکیل مجمع عمومی و انتخاب هیأت مدیره جدید منصوب نماید.
- ب جلوگیری از فعالیت اشخاص حقیقی یا حقوقی که بهر نحو از نام یا عنوان تعاونی سوء استفاده می کنند.
- ب فراهم آوردن تسهیلات لازم در جهت دستیابی تعاونیها به مواد اولیه و وسایل و کالاهای مورد نیاز .
- ب سیاست گذاری، تعیین خط مشی برنامه ریزی در حدود مقررات و اختیارات برای توسعه و رشد بخش تعاون .
- ب فراهم آوردن تسهیلات لازم برای تهیه طرح ، ایجاد ، توسعه ، بازسازی ، نوسازی و احدهای تعاونی و نظارت بر امور آنها.
- ب تأمین شرایط و فراهم آوردن امکانات برای سرمایه گذاری بخش تعاونی جهت ایجاد تعاونیها با اولویت تعاونیهای تولید .

تبصره - شوراي پول و اعتبار موظف است همه ساله بر اساس درخواست وزارت تعاون با رعايت سياست هاي پولي مالي دولت نسبت به اعطاي وام و كمكهاي لازم به تعاونيها اقدام نمايد:

p مشاركت، ايجاد، توسعه و بهره برداري و سرمايه گذاري در تعاونيها و نيز انتقال يا واگذاري و فروش سهام دولت در واحدهاي توليدي و توزيعي به بخش تعاوني ضمن رعايت مفاد تبصره ماده ۱۷ اين قانون .

p عضويت در شوراي اقتصاد ، شوراي عالي صنايع ، شوراي پول و اعتبار ، جمع عمومي بانكها ، شوراي عالي معادن و كميسيونهاي مربوط به صادرات و واردات كشور و ساير مجامع با نظر هيأت دولت .

p مشاركت در تهيه و تدوين مقررات صادرات و واردات كشور.

p همكاري با موسسات علمي ، فني و اقتصادي بين المللي و قبول عضويت و شركت در سازمانها ، شوراها و مجامع بين المللي مربوط به امور تعاوني

p صدور مجوز موضوع بند ۴ ماده ۵۱ .

p سلب مزاييا از تعاوني هائي كه بر خلاف قانون و مقررات بخش تعاوني عمل نموده و يا بر خلاف اساسنامه مصوب اقداماتي كرده باشند .

p تشكيل تعاوني در بخش كشاوزي.

ماده ۶۷- آئين نامه اجرائي اين قانون ظرف مدت شش ماه توسط وزارت تعاون تهيه و به تصويب هيأت دولت خواهد رسيد.

ماده ۶۸- به منظور نظارت بر انتخابات شركتها اتحاديه هاي تعاوني و اتقاق تعاون انجمني متشكل از نمايندگان وزارتخانه هاي تعاون وكشور وقوه قضائيه و دو نفر از اتقاق تعاون (در صورت موجود بودن اتقاق) به رياست نماينده وزارت تعاون تشكيل مي گردد. **تبصره -** آئين نامه اجرائي اين ماده به پيشنهاد وزارت تعاون بتصويب هيأت وزيران نخواهد رسيد.

قوانين تعاون - فصل ۱۲: ساير مقررات

ماده ۶۹- كلييه شركت ها و اتحاديه هاي تعاوني موظفند ، اساسنامه خود را با اين قانون تطبيق دهند و پس از تأييد وزارت تعاون تغييرات اساسنامه خود را به عنوان تعاوني به ثبت برسانند در غير اين صورت از مزايي مربوط به بخش تعاوني و اين قانون برخوردار نمي باشد.

ماده ۷۰- رديفها و اعتبارات ريالي و ارزي مربوط به دستگاههاي منحل مذكور در تبصره ۱ ماده ۶۵ از قوانين موجود حذف تحت عنوان رديفهاي مستقل به وزارت تعاون منتقل مي گردد. سازمان برنامه و بودجه و كميته تخصيص ارز موظفند پس از تشكيل وزارت تعاون حداكثر ظرف مدت يك ماه اعتبارات مربوط به دستگاههاي مذكور و آن قسمت از اعتبارات ساير دستگاههاي اجرائي كه در رابطه با فعاليت بخش تعاوني بوده است را تفكيك و به وزارت تعاون انتقال دهند.

ماده ۷۱- كلييه قوانين و مقررات مغاير اين قانون ملغي است. قانون بخش تعاوني اقتصاد جمهوري اسلامي ايران مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ ، در جلسه علني روز يك شنبه مورخ پنج مهرماه يکهزار و سصد و هفتاد و هفت مجلس شوراي اسلامي ، مورد اصلاح و تصويب قرار گرفته و در تاريخ ۷۷/۷/۱۲ به تأييد شوراي محترم نگهبان رسيده است . اين قانون با اصلاحات بعدي مشتمل بر هفتاد و يك ماده و پنجاه و هفت تبصره مي باشد.